

کلیات برنامه و سرفصل

دوس رشتہ

مدرسی ادبیات عرب

سطح سے حوزہ ملی علیہ خواہران

سال تنظیم : ۱۳۹۹

فهرست:

۳	کلیات رشته
۴	عناوین دروس
۶	فقه ۱
۷	فقه ۲
۸	فقه ۳
۹	فقه ۴
۱۰	اصول فقه ۱
۱۱	اصول فقه ۲
۱۲	اصول فقه ۳
۱۳	اصول فقه ۴
۱۴	تفسیر قرآن ۱
۱۵	تفسیر قرآن ۲
۱۶	عقاید خاصه شیعه ۱
۱۷	عقاید خاصه شیعه ۲
۱۸	صرف تکمیلی
۲۰	نحو تکمیلی ۱
۲۱	نحو تکمیلی ۲
۲۲	نحو تکمیلی ۳
۲۳	نحو تکمیلی ۴
۲۴	تجزیه و ترکیب ۱
۲۵	تجزیه و ترکیب ۲
۲۶	تجزیه و ترکیب ۳
۲۷	تجزیه و ترکیب ۴
۲۸	بلاغت تکمیلی ۱
۲۹	بلاغت تکمیلی ۲
۳۰	فقه اللغه
۳۲	اصول و فنون ترجمه
۳۳	تاریخ ادبیات عرب ۱
۳۴	تاریخ ادبیات عرب ۲
۳۵	متون ادبی جدید
۳۶	متون درسی ۱
۳۷	متون درسی ۲

۳۸	منبع شناسی
۳۹	تحلیل ادبی نهج البلاغه
۴۰	تحلیل ادبی صحیفه سجاده
۴۱	اعراب القرآن
۴۲	اعجاز ادبی قرآن کریم
۴۳	نقد ادبی
۴۵	روشها و فنون تدریس
۴۶	اخلاق مدرسی
۴۸	سنجش و ارشیابی
۴۹	تکنولوژی آموزشی
۵۰	تعلیم و تربیت اسلامی
۵۲	اصول و فنون مشاوره
۵۳	روانشناسی تربیتی
۵۵	مدیریت و برنامه ریزی آموزشی
۵۶	روش تحقیق پیشرفته
۵۸	کارورزی و ارائه پژوهش
۵۹	پایان نامه
۶۰	مهارت‌های پژوهشگری
۶۱	مساله یابی و منبع یابی
۶۲	طرحنامه نویسی
۶۳	فیش نویسی و پردازش اطلاعات
۶۴	شیوه تدوین پایان نامه
۶۵	مقاله نویسی
۶۶	روش نقد و تحلیل
۶۷	عناوین جامع

کلیات رشته:

ماده ۱. عنوان

عنوان رشته، سطح سه مدرسی ادبیات عرب است.

ماده ۲. تعریف

سطح سه مدرسی ادبیات عرب، یکی از رشته‌های تربیت مدرس حوزه علمیه است، که در آن طلاب، ضمن شناخت استدلالی مباحث اعتقادی، فقه و اصول و فراگیری ادبیات عرب، مهارت‌ها و روش‌های تدریس، توانایی تدریس و تحقیق در موضوعات مرتبط با رشته فوق را پیدا می‌کنند و در پایان، موفق به دریافت دانش‌نامه سطح سه مدرسی ادبیات عرب و مجوز تدریس آن می‌شوند.

ماده ۳. اهداف

۱. آشنایی با آراء، روش‌ها و مکاتب مهم در ادبیات عرب
۲. ایجاد توان تحقیق در حد تتبع، تحلیل، بررسی و نقد در زمینه ادبیات عرب
۳. آشنایی با منابع، متون، تاریخ و ادوار ادبیات عرب
۴. آشنایی با مبانی علمی تدریس و مهارت‌های آن
۵. تأمین استاد جهت تدریس دروس ادبیات عرب
۶. ایجاد توان پاسخ‌گویی به سؤالات رایج ادبیات عرب
۷. تربیت طلاب مستعد جهت شرکت در سطوح بالاتر
۸. ایجاد توان بهره‌گیری از متون ادبیات عرب

ماده ۴. سیاست‌ها

۱. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب
۲. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی و مهارتی
۳. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی
۴. اهتمام به تقویت مبانی نظام اسلامی و ترویج ارزش‌های آن
۵. اهتمام به آموزش موضوعات اصلی رشته ادبیات عرب
۶. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد با اهتمام به سنت‌های حوزوی
۷. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و توجه به نیازهای روز و هماهنگی برنامه‌های مدرسی با برنامه‌های جاری آموزشی
۸. اهتمام به درک و به کار گیری متون و منابع مهم، اصلی، جامع، موجز و کاربردی عرب
۹. تأکید بر توسعه آموزش پژوهش محور
۱۰. توجه به ویژگی‌های بانوان و نقش محوری آنان در تحکیم خانواده، در تنظیم برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و تربیتی
۱۱. تأکید بر شناسایی طلاب مستعد
۱۲. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی

ماده ۵. ضرورت

۱. عربی بودن متون و منابع اسلامی و توقف فهم آن‌ها بر شناخت ادبیات عرب
۲. تأکید آموزه‌های دینی بر استفاده از اساتید متخلق، متخصص و توانمند
۳. رسالت حوزه‌های علمیه در تربیت و تأمین اساتید متخلق، توانمند و متخصص با عنایت به متن محور بودن دروس حوزوی
۴. نیاز طلاب و مدارس علمیه کشور به اساتید متخصص در ادبیات عرب و آشنایی با مبانی و مهارت‌های تدریس
توجه: این برنامه مختص خواهران است.

عناوین دروس:

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف آموزشی
۱.	فقه ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۱۲	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روش‌های استدلال فقهی
۲.	اصول فقه ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۸	شناخت مباحث مهم اصولی
۳.	تفسیر قرآن ۱ و ۲	۴	تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی
۴.	عقائد خاصه شیعه ۱ و ۲	۴	پاسخ گویی به برخی از شبهات در زمینه عقائد خاصه شیعه
۵.	صرف تکمیلی	۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی بخش اسم و فعل
۶.	نحو تکمیلی ۱ و ۲	۸	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم نحو با محوریت نحو وافی یا شرح ابن عقیل
۷.	نحو تکمیلی ۳	۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی باب اول مغنی اللیب (معانی و نقش مفردات)
۸.	نحو تکمیلی ۴	۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی باب رابع مغنی
۹.	تجزیه و ترکیب ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۴	شناخت قواعد کلی تجزیه و ترکیب و تبیین رابطه آن با صرف و نحو بر موارد، به منظور فهم دقیق متون، با تأکید بر آیات و روایات دارای وجوه متعدد و اشعار عربی به ویژه اشعار منسوب به حضرت علی «علیه السلام»
۱۰.	بلاغت تکمیلی ۱ و ۲	۶	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم معانی، بیان و بدیع
۱۱.	فقه اللغة	۲	شناخت اصول و روش‌های فهم لغات و تأثیر علوم ادبی در فهم لغات
۱۲.	اصول و فنون ترجمه	۲	آشنایی با اصول، قواعد و روش‌های ترجمه متون عربی به فارسی، همراه با کار عملی
۱۳.	تاریخ ادبیات عرب ۱ و ۲	۴	آشنایی با سیر تاریخی ادبیات عرب و مکاتب و منابع آن، با تأکید بر نظم و نثر شیعی و عناصر دخیل در ادبیات قرآن (از عصر جاهلی تا پایان عصر اموی و از عصر اموی تا معاصر)
۱۴.	متون ادبی جدید	۲	آشنایی با ساختارها و لغات متون ادبی جدید به زبان عربی، به منظور کسب توان بهره‌گیری از آن‌ها
۱۵.	متون درسی ۱ و ۲	۴	بررسی و حل فرازهای پیچیده متون درسی صرف و نحو مانند: صرف ساده، هدایه و مبادی
۱۶.	منبع شناسی	۱	معرفی توصیفی و تحلیل منابع و کتب مهم لغت، صرف، نحو و بلاغت و برنامه‌های نرم افزاری ادبیات عرب
۱۷.	تحلیل ادبی نهج البلاغه	۱	شناخت و تطبیق نکات ادبی نهج البلاغه، با تأکید بر فصاحت و بلاغت
۱۸.	تحلیل ادبی صحیفه سجادیه	۱	شناخت و تطبیق نکات ادبی صحیفه سجادیه، با تأکید بر فصاحت و بلاغت
۱۹.	اعراب القرآن	۱	تسلط نسبی بر ترکیب آیاتی که دارای صیغه یا ترکیب پیچیده و دشواری هستند.
۲۰.	اعجاز ادبی قرآن کریم	۲	شناخت ابعاد مختلف اعجاز ادبی قرآن کریم و پاسخ گویی به مهم‌ترین شبهات اسلامی
۲۱.	نقد ادبی	۲	شناخت اصول، قواعد، روش‌ها، مراحل و آداب نقد ادبی به صورت کارگاهی
۲۲.	روشها و فنون تدریس	۲	شناخت روش‌ها و فنون تدریس و چگونگی طراحی، اجرا و ارزیابی یک درس، متناسب با گرایش مرتبط، به صورت کارگاهی

۲۳	اخلاق مدرسی	۲	شناخت آموزه‌های قرآنی و روایی در زمینه آداب و رفتار مشترک و مختص معلم و متعلم
۲۴	سنجش و ارزشیابی	۱	آشنایی با اصول، قواعد، روش‌ها و مراحل سنجش و اندازه‌گیری یادگیری معلمان به صورت کارگاهی
۲۵	تکنولوژی آموزشی	۲	آشنایی با روش‌های طراحی و اجرای فرآیند یادگیری عمیق، مؤثر و پایدار، با بهره‌گیری از مواد، وسائل و تجهیزات آموزشی به صورت کارگاهی
۲۶	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	آشنایی با روش‌ها، قواعد و مراحل تعلیم و تربیت، از نگاه اسلام و شناخت آراء تربیتی اندیشمندان جهان اسلام
۲۷	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۲	آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در باب قواعد، فنون و روش‌های مشاوره و راهنمایی آموزشی-تربیتی با تأکید بر دیدگاه اسلام
۲۸	روان‌شناسی تربیتی	۲	شناخت اصول و مبانی روان‌شناسی تربیتی و موضوعات مربوط به آن، مانند: تقویت قدرت فکر، تحلیل و تفسیر مسائل و مشکلات تربیتی و ایجاد قدرت تشخیص، علل و عوامل پدید آورنده آنها
۲۹	مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی	۲	آشنایی با مبانی، قواعد، مراحل و روش‌های مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی با تأکید بر دیدگاه‌های اسلامی، و تجزیه و تحلیل نظام و برنامه‌های آموزشی حوزه‌های علمیه در همه سطوح تحصیلی
۳۰	روش تحقیق	۲	آشنایی با روش‌های پژوهش و کیفیت بهره‌برداری از منابع در ادبیات عرب
۳۱	کارورزی و ارائه پژوهش	۱	کسب مهارت‌های لازم در انجام پژوهش در حوزه ادبیات عرب و ارائه نتایج آن
۳۲	پایان نامه	۴	ارائه پژوهشی جامع، کاربردی و کتابخانه‌ای با تأکید بر مهارت‌ها، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوعات مرتبط با رشته
	جمع واحدها	۱۰۲	

فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۳۰۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

اجاره، ضمان، مضاربه، قرض، ودیعه، وقف

متن درسی: درس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، تألیف باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالک الافهام إلى تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۳۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

قضا، شهادت، اقرار

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية، شهيد ثانی
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرايع الإسلام، شهيد ثانی
۳. شرايع الاسلام في مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق عليه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۷۱۳۰۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی و فلسفه احکام
ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

لقطه، اطعمه و اشربه، ارث

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرايع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرايع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۷۱۳۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

انفال و مشترکات، حدود، دیات به استثنای بحث « مقادیرالديات » تا ابتدای بحث « من احکام القتل »

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی
۲. مسالک الافهام إلى تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه

اصول فقه ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۴۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث مهم اصولی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

الف) کلیات: تعریف، موضوع، فائده و مسائل علم اصول

ب) مباحث الفاظ

۱. وضع و مباحث آن

۲. استعمال حقیقی و مجازی

۳. علائم حقیقت و مجاز

۴. مترادف و اشتراک

۵. حقیقت شرعیه

۶. صحیح و اعم

۷. مشتق

۸. مفاهیم

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر^(ه)

محدوده: از اول کتاب تا اول عام و خاص (به استثناء اوامر و نواهی)

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی

۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری

۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر

۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحكام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۴۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث مهم اصولی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

۱. عام و خاص
۲. مطلق و مقید
۳. مجمل و مبین

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (ه)

محدوده: از اول عام و خاص تا پایان مجمل و مبین

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. اصول الفقه، محمدرضا مظفر
۴. تمهید القواعد الأصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۳

شناسه درس: ۳۰۷۱۴۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث مهم اصولی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

مباحث حجت:

- ❖ مباحث مقدماتی
 - موضوع این بحث
 - معنای حجت
 - مدلول کلمه اماره و ظن معتبر
 - ظن نوعی
 - اماره و اصل عملی
 - معیار حجیت اماره
 - ذاتی بودن حجیت علم
 - جایگاه حجیت اماره
 - ظن خاص و ظن مطلق
- ❖ قرآن کریم و نسخ آن
- ❖ سنت
 - فعل و تقریر معصوم
 - خبر متواتر
 - خبر واحد
- ❖ دلیل عقلی

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (ه)

محدوده: از اول «المقصد الثالث: مباحث الحجّة» تا اول «الباب الخامس: حجیة الظواهر (به استثناء: ۱. مباحث مقدمات دلیل انسداد تا ابتدای کتاب العزیز ۲. مبحث دلیل حجیت خبر الواحد من الاجماع ۳. بحث الباب الثالث الاجماع)

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. اصول الفقه، محمدرضا مظفر
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحكام الشرعیة، شهید ثانی

اصول فقه ۴

شناسه درس: ۳۰۷۱۴۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث مهم اصولی

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

حجیت ظواهر و تعادل و تراجیح

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر^(ه)

محدوده: از اول «حجیت ظواهر» تا اول «استصحاب» (به استثناء: مباحث شهرت، سیره، قیاس)

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری
۳. اصول الفقه، محمدرضا مظفر
۴. تمهید القواعد الأصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی

تفسیر قرآن ۱

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۷۱۲۰۱

نوع واحد: نظری

هدف: تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

حداقل ۴۵ صفحه وزیری از میان مباحث متن عربی تفسیر مجمع البیان خوانده شود.

طلاب در کنار این متن به تفسیر تبیان، تفسیر جوامع الجامع و تفسیر نمونه نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر مجمع البیان

محدوده: سوره‌های تکویر، اعلی، فجر، لیل، ضحی، انشراح، عادیات، تکاثر، عصر، فیل، ماعون، کوثر، کافرون، مسد

منابع:

۱. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، فضل بن حسن طبرسی
۲. کتاب التبیان الجامع لعلوم القرآن یا التبیان فی تفسیر القرآن، مرحوم شیخ طوسی
۳. تفسیر جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی
۴. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه سید محمد حسین طباطبائی
۵. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی و همکاران
۶. تفسیر نورالثقلین علی بن جمعه الحویزی
۷. تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن، مرحوم سیدهاشم بحرانی
۸. تفسیر لاهیجی محمد بن علی شریف لاهیجی
۹. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی

تفسیر قرآن ۲

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۷۱۲۰۲

نوع واحد: نظری

هدف: تبیین و تفسیر آیاتی از قرآن کریم به روش ترتیبی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

حداقل ۶۰ صفحه وزیری از میان مباحث متن عربی تفسیر المیزان
طلاب در کنار این متن به تفاسیر احسن الحدیث، کنز الدقائق و المنار نیز مراجعه نمایند.

متن درسی: متن عربی تفسیر المیزان

محدوده: از ابتدای آیه ۳۶ تا پایان آیه ۷۰ سوره نساء

منابع:

۱. مجمع البیان فی تفسیر القرآن ، فضل بن حسن طبرسی
۲. کتاب التبیان الجامع لعلوم القرآن یا التبیان فی تفسیر القرآن، مرحوم شیخ طوسی
۳. تفسیر جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی
۴. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه سید محمد حسین طباطبائی
۵. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی و همکاران
۶. تفسیر نورالثقلین علی بن جمعه الحویزی
۷. تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن، مرحوم سیدهاشم بحرانی.
۸. تفسیر لاهیجی محمد بن علی شریف لاهیجی
۹. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی

عقائد خاصه شيعه ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۶۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: پاسخ گویی به برخی از شبهات در زمینه عقائد خاصه شيعه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- جایگاه امامت (ولایت و ضرورت وجود امام، عصمت امام، علم امام)
- اهل بیت (مقام مرجعیت علمی، محبت و مودت آنان و عزاداری برای آنها)
- غیبت، فلسفه و حکمت آن، انتظار، فوائد و آثار آن
- غیبت (غیبت صغری و کبری، رهبری امت در عصر غیبت)
- شبهات پیرامون مهدویت

متن درسی: دروس فی العقائد الخاصه بالشيعه الاماميه، مهدی فرمانیان

منابع:

۱. آئین وهابیت؛ آیت الله سبحانی تبریزی
۲. الشيعه فی موكب التاريخ: دراسة موضوعية فی منشأ الشيعه فی ضوء الكتاب و السنه و التاريخ؛ آیت الله سبحانی
۳. اضواء علی عقائد الشيعه الاماميه و تاريخهم؛ جعفر سبحانی تبریزی
۴. الفوائد البهيئه فی شرح العقائد الاماميه؛ محمد جمیل حمود
۵. نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار للعلم الحجه؛ آیه الله السيد حامد حسين الكهنوی؛ علی حسینی میلانی
۶. المراجعات: رسائل متبادلہ بین العلمین؛ «سليم البشرى و شرف الدين العاملي»؛ عبدالحسين شرف الدين
۷. النص والاجتهاد؛ عبدالحسين شرف الدين

عقائد خاصه شيعه ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۶۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: پاسخ گویی به برخی از شبهات در زمینه عقائد خاصه شيعه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- توحید عبادی و شبهات مربوط به آن (سجده بر مهر، توسل، شفاعت، زیارت قبور معصومین، لمس و بوسیدن ضریح آن‌ها، و استشفاء به تربت امام حسین علیه السلام)؛
- بداء؛
- تقیه؛
- رجعت؛
- غلو؛
- مرجعیت و اجتهاد؛
- اتحاد امت اسلامی؛
- عداله صحابی؛

متن درسی: دروس فی العقائد الخاصه بالشيعه الاماميه، مهدی فرمانیان

منابع:

۱. آئین وهابیت، جعفر سبحانی تبریزی
۲. الشيعه فی موكب التاريخ: دراسه موضوعيه فی منشاه الشيعه فی ضوء الكتاب و السنه و التاريخ، جعفر سبحانی
۳. اضواء علی عقائد الشيعه الاماميه و تاريخهم، جعفر سبحانی تبریزی
۴. الفوائد البهيئه فی شرح عقائد الاماميه، محمد جمیل حمود
۵. نجات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار للعلم الحجه، سيد حامد حسين كهنوي علی حسینی میلانی.
۶. المراجعات: رسائل متبادلہ بین العلمین سلیم البشری و شرف الدین عاملی
۷. النص والاجتهاد، عبدالحسین شرف الدین - اجتهاد در مقابل نص، ترجمه علی دوانی

صرف تکمیلی

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۳

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی بخش اسم و فعل (با ارجاع به منابع مهم صرفی مانند شافیه، شرح نظام، شرح شافیه رضی و علوم العربیه)
ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مباحث کلی علم صرف
 - تعریف، موضوع و فائده علم صرف
 - تعریف کلمه (اسم، فعل و حرف)
 - ابنیه کلمه (ثلاثی، رباعی، خماسی مجرد و مزید)
 - قواعد وزن
 - تعریف صحیح، معتل، مهموز و مضاعف
- مباحث بخش فعل:
 - صرف افعال ماضی، مضارع و امر (معلوم و مجهول)
 - افعال متعدی و لازم و نحوه مجهول کردن فعل
 - ضمایر فاعلی و مفعولی
 - ترجمه افعال معلوم و مجهول
 - حالات فعل ماضی، مضارع و امر
 - قواعد ادغام، اغلال و تخفیف همزه
 - معانی ابواب افعال ثلاثی مزید
- مباحث مربوط به بخش اسم:
 - اسماء جامد (انواع جامد)
 - اسماء مشتق (انواع مشتقات)
 - مباحث کاربردی بخش اسم از قبیل معرب و مبنی، مذکر و مونث، تعریف و تنکیر و ...

متن درسی: ---

توضیحات:

۱- در صورت نیاز ظرف یک یا دو جلسه در آغاز کلاس به کلیات علم صرف پرداخته شود.

۲- در هنگام تدریس توجه خاص به متن درس صرف حوزه‌های علمیه (مثل صرف ساده) ضروری است.

منابع:

- ۱- شرح تصریف، ملا سعد تفتازانی
- ۲- شرح الشافیه، رضی الدین أستر آبادی
- ۳- علوم العربیه فی علم الصرف، هاشم حسینی طهرانی
- ۴- شرح نظام، حسن بن محمد نظام نیشابوری
- ۵- نحو وافی، عباس حسن
- ۶- التصریح علی التوضیح، ج ۳ بخش صرف، خالد الأزهری
- ۷- شروح الفیه، بخش صرف

مدرسه ادبیات عرب

نحو تکمیلی ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۰۴

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم نحو با محوریت نحو وافی یا شرح ابن عقیل

(با ارجاع به منابع مهم نحوی مانند: حاشیة الصبان و شرح تفتازانی بر المفصل ابن یعیش)

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (تاریخ، تعریف، موضوع، منبع شناسی و ... در علم نحو)
- معرب و مبنی (تا اعراب افعال خمسه)
- مبتدا و خبر
- نواسخ
- فاعل

متن درسی: شرح ابن عقیل

توضیحات:

۱. در تدریس مباحث فوق به مفهوم شناسی عناوین و اصطلاحات توجه خاصی صورت گیرد.
۲. در هنگام تدریس توجه خاص به متون درسی نحو در حوزه‌های علمیه ضروری است.
۳. چون از اهداف درس فوق، تکمیل اطلاعات طلاب و تسلط آنها بر منابع ادبی مربوطه می باشد، توجه عملی به منابع مرتبط به عناوین فوق ضروری است.
۴. ضمن لزوم توجه به تمام مباحث در عناوین فوق، تاکید بیشتری بر مباحث کاربردی و کلیدی شود.

منابع:

۱. شرح المفصل فی صنعۃ الاعراب، ابن یعیش
۲. شرح الرضی علی الکافیة، رضی الدین استر آبادی
۳. همع الهوامع، جلال الدین سیوطی
۴. النحوالوافی ج ۱ و ۴، عباس حسن
۵. جامع الدروس العربیة، مصطفی غلاینی
۶. حاشیة الصبان، صبان
۷. اوضح المسالک، ابن هشام
۸. شروح الفیه

نحو تکمیلی ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۰۵

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم نحو با محوریت نحو وافی یا شرح ابن عقیل

(با ارجاع به منابع مهم نحوی مانند: حاشیة الصبان و شرح تفتازانی بر المفصل ابن یعیش)

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاعیل
- استثناء
- حال
- تمییز
- اضافه
- توابع (نعت، تأکید، عطف بیان و بدل)

متن درسی: شرح ابن عقیل

توضیحات:

۱. در تدریس مباحث فوق به مفهوم شناسی عناوین و اصطلاحات توجه خاصی صورت گیرد.
۲. در هنگام تدریس توجه خاص به متون درسی نحو در حوزه‌های علمیه ضروری است.
۳. چون از اهداف درس فوق، تکمیل اطلاعات طلاب و تسلط آن‌ها بر منابع ادبی مربوطه می باشد، توجه عملی به منابع مرتبط به عناوین فوق ضروری است.
۴. در بحث جمل و متعلقات جار و مجرور، مباحث مغنی اللیب باب دوم و سوم مورد توجه باشد.

منابع:

- ۱- المفصل فی صنعة الاعراب، زمخشری
- ۲- شرح الرضی علی الکافیة، رضی الدین استرآبادی
- ۳- همع الهوامع، جلال الدین سیوطی
- ۴- النحوالوافی ج ۲ و ۳، عباس حسن
- ۵- جامع الدروس العربیة، مصطفی غلاینی
- ۶- حاشیة الصبان، صبان
- ۷- اوضح المسالک، ابن هشام
- ۸- شروح الفیه

نحو تکمیلی ۳

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۰۶

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی باب اول مغنی اللیب (معانی و نقش مفردات)

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- همزه مفرده
- إِذْ
- إِذَا
- إِنَّا
- أَمْ
- أَمَّا
- مَا
- حَتَّى
- أَىَّ
- بَاء
- فَاء
- كَمْ
- كَيْفَ
- مَعَ
- نون مفرده

متن درسی: مغنی الادیب باب اول، غلامعلی صفائی بوشهری

منابع:

۱. تفسیر مجمع البیان، مرحوم طبرسی
۲. تفسیر بیضاوی
۳. شرح ابن هیثم بر نهج البلاغه
۴. اوضح المسالک، ابن هشام انصاری
۵. شرح الرضی علی الکافیة، رضی الدین استرآبادی
۶. حاشیه دسوقی

نحو تکمیلی ۴

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۰۷

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی باب رابع مغنی

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مبتدا و خبر
- فرق عطف بیان و بدل
- فرق اسم فاعل و صفت مشبیه
- فرق حال و تمیز
- اقسام حال
- اعراب اسماء شرط و استفهام
- اقسام عطف
- مسوغات ابتداء به نکره
- عود ضمیر به متأخر
- ضمیر فصل
- روابط جمله

متن درسی: مغنی الادیب باب رابع، غلامعلی صفائی بوشهری

منابع:

۱. تفسیر مجمع البیان، مرحوم طبرسی
۲. تفسیر بیضاوی
۳. شرح الرضی علی الکافیة، رضی الدین استرآبادی
۴. حاشیه دسوقی

تجزیه و ترکیب ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۴

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری-عملی

پیش نیاز: صرف تکمیلی

هدف: شناخت قواعد کلی تجزیه و ترکیب و تبیین رابطه آن با صرف و نحو بر موارد، به منظور فهم دقیق متون، با

تأکید بر آیات و روایات دارای وجوه متعدد و اشعار عربی، به ویژه اشعار منسوب به امام علی (ع)

ارزشیابی: ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف تجزیه و ترکیب
- رابطه تجزیه و ترکیب با علوم صرف، نحو و بلاغت
- اقسام تجزیه و ترکیب (موضوعی و غیر موضوعی - جدولی و غیر جدولی)
- مروری بر مباحث و محورهای مهم و کلیدی صرفی و نحوی (مباحث عنوان شده در جداول)
- معرفی منابع تجزیه و ترکیبی
- تجزیه و ترکیب متون منتخب

متن درسی: ----

توضیحات:

۱. بیشتر به امر تجزیه توجه شود و سهم کمتری به ترکیب اختصاص یابد.
۲. در هر جلسه متن به گونه‌ای انتخاب شود که هر متن علاوه بر توجه دادن به مباحث مختلف و مهم صرفی، یک بحث صرفی را به طور کامل پوشش دهد و به آن تأکید بیشتری نماید.
۳. از متون دینی مانند قرآن و نهج البلاغه و ... استفاده شود.

منابع:

۱. کتب تفسیری (مجمع البیان، تفسیر بیضاوی، تفسیر کشاف و ...)
۲. کتب اعرابی (الجدول فی اعراب القرآن و ..)
۳. موسوعه الصرف و النحو و الاعراب، امیل بدیع یعقوب، مترجم محمدرضا یوسفی
۴. سلسبیل فی اصول التجزئه و الاعراب ابوالقاسم علیدوست
۵. جرعه ای از ادب قرآن ترجمه سلسبیل فی اصول التجزئه و الاعراب، محمد صالحی ابرقوئی.

تجزیه و ترکیب ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۵

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری-عملی

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۱ و نحو تکمیلی ۱

هدف: شناخت قواعد کلی تجزیه و ترکیب و تبیین رابطه آن با صرف و نحو بر موارد، به منظور فهم دقیق متون، با تأکید بر

آیات و روایات دارای وجوه متعدد و اشعار عربی، به ویژه اشعار منسوب به امام علی(ع)

ارزشیابی: ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- آشنایی با برخی از اصول مهم تجزیه و ترکیب
- تجزیه و ترکیب متون منتخب

متن درسی: ----

توضیحات:

۱. در هر جلسه متون به گونه ای انتخاب شود که متن علاوه بر توجه دادن به مباحث مختلف نحوی، یک بحث نحوی را به طور کامل پوشش دهد و به آن تأکید بیشتری نماید.
۲. به امر تجزیه و ترکیب بطور یکسان توجه شود.
۳. به اصول و جهات مهم در امر تجزیه و ترکیب مطرح شده در باب پنجم مغنی از قبیل جهات (اول- دوم- سوم- چهارم - ششم و هفتم) اشاره شود.

منابع:

۱. کتب تفسیری
۲. کتب اعرابی
۳. مغنی الادیب، باب پنجم، غلامعلی صفائی بوشهری

تجزیه و ترکیب ۳

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۶

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری-عملی

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۲ و نحو تکمیلی ۲

هدف: شناخت قواعد کلی تجزیه و ترکیب و تبیین رابطه آن با صرف و نحو بر موارد، به منظور فهم دقیق متون، با تأکید بر

آیات و روایات دارای وجوه متعدد و اشعار عربی، به ویژه اشعار منسوب به امام علی(ع)

ارزشیابی: ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- آشنایی با برخی از اصول مهم تجزیه و ترکیب
- تجزیه و ترکیب متون منتخب

متن درسی: ----

توضیحات:

۱. به قواعد مهم در امر تجزیه و ترکیب مطرح شده در باب هشتم مغنی از قبیل قاعده (اول- دوم- سوم- پنجم و هشتم) اشاره شود.
۲. در تجزیه و ترکیب ۳ بیشتر به امر ترکیب توجه شود و تنها به تجزیه کلمات مهم پرداخته شود.

منابع:

۱. کتب تفسیری
۲. کتب اعرابی
۳. مغنی الادیب، ابن هشام انصاری

تجزیه و ترکیب ۴

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۷

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری-عملی

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۳ و نحو تکمیلی ۳

هدف: شناخت قواعد کلی تجزیه و ترکیب و تبیین رابطه آن با صرف و نحو بر موارد، به منظور فهم دقیق متون، با تأکید بر

آیات و روایات دارای وجوه متعدد و اشعار عربی، به ویژه اشعار منسوب به امام علی(ع)

ارزشیابی: ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تأثیر تجزیه و ترکیب و وجوه مختلف اعرابی در معنای آیات و روایات (با ذکر نمونه‌های عملی)
- ترکیب آیات مشکل ادبی از قبیل آیه ۶ مائده و ۱۱۱ هود و
- ترکیب احادیث و متون مشکل

متن درسی: ----

توضیحات:

- ۱- تنها به امر ترکیب پرداخته شود.
- ۲- نقد و بررسی تجزیه و ترکیب یک صفحه ای از قرآن کریم از حداقل پنج منبع اعرابی

منابع:

۱. متون تفسیری
۲. متون اعرابی

بلاغت تکمیلی ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۰

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم معانی، بیان و بدیع (با ارجاع به منابع مهم بلاغی مانند: مطول، شروح التلخیص و البلاغة الواضحة همراه با حل فرازهای پیچیده متن به منظور کسب تسلط لازم جهت تدریس)

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات: تاریخچه علم بلاغت، موضوع علم بلاغت (رئوس ثمانیه)، مقایسه موضوع این علم با موضوع دیگر علوم ادبی، مسائل علم بلاغت و آشنایی با کتب مرجع
- تعریف فصاحت، بلاغت و معانی در کلمه، کلام و متکلم
- علم معانی
 - تقسیم سخن به خبری و انشائی
 - حقیقت انشاء و تقسیم آن
 - حالات مسندالیه
 - مسند و حالات آن
 - مطلق و مقید
 - حالات متعلقات فعل
 - شناساندن قصر
 - وصل و فصل
 - ایجاز، اطناب و مساوات

متن درسی:

۱. معنا شناسی بلاغی قرآن، محمد عشایری منفرد
۲. جواهر البلاغة، سید احمد هاشمی

منابع:

۱. شروح التلخیص، خطیب قزوینی.
۲. مطول، سعد الدین تفتازانی.
۳. مختصر المعانی، مسعود بن عمر تفتازانی.
۴. تهذیب البلاغه، عبدالهادی فضلی.
۵. دلائل الإعجاز، عبدالقاهر جرجانی.
۶. اسرار البلاغه، عبدالقاهر جرجانی.

بلاغت تکمیلی ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: بلاغت تکمیلی ۱

هدف: شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم معانی، بیان و بدیع (با ارجاع به منابع مهم بلاغی، مانند: مطول، شروح التلخیص و البلاغة الواضحة همراه با حل فرازهای پیچیده متن به منظور کسب تسلط لازم جهت تدریس)

ارزشیابی: ۱۳ نمره به امتحان پایانی، ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- ابواب علم بیان (تشبیه، مجاز و استعاره، کنایه و)
- تشبیه
- مجاز
- کنایه
- ابواب مهم علم بدیع
- محسنات معنویه
- محسنات لفظیه (آرایه های ادبی)

متن درسی: جواهر البلاغة، سید احمد هاشمی

توضیحات: هر کدام از طلاب موظفند نکات بلاغی حدود سه صفحه از نهج البلاغه را به صورت کامل بررسی و ارائه نمایند.

منابع:

۱. تفاسیر قرآن کریم (بخصوص المیزان، کشف و...)
۲. الاعجاز البیانی للقران ومسائل ابن الازرق عائشة عبد الرحمن بنت الشاطی.
۳. شرح ابن میثم بحرانی بر نهج البلاغه.
۴. ریاض السالکین فی شرح صحیفة سیدالساجدین علیه السلام سید علی خان مدنی شیرازی

فقه اللغة

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۱ تا ۴

هدف: شناخت اصول و روش‌های فهم لغات و تأثیر علوم ادبی در فهم لغات

ارزشیابی: ۶ نمره به تحقیق و ۱۴ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات
 - آشنایی با مفرد شناسی و ارتباط آن با دیگر علوم از جمله علوم ادبی؛
 - آشنایی با تاریخچه زبان و ادبیات عربی.
 - (ویژگی‌های زبان عربی، توقیفی بودن یا اصطلاحی بودن زبان عربی، فصاحت، وجود کلمات عجمه در زبان عربی، محدود بودن زبان عربی و)
 - آشنایی با مراحل مفردشناسی
 - شناخت مهم‌ترین اصول مفرد شناسی (ترادف، وجوه و نظایر، تضاد، حقیقت و مجاز و ...)
 - شناخت منابع مفرد شناسی (معاجم لغت، کتاب‌های غریب القرآن، کتاب‌های غریب الحدیث و کتاب‌های مفردات قرآن و)
 - شناخت ابعاد مختلف فقه اللغة
 - مشخص کردن نیاز لغوی (یافتن معنا، شناخت صحت یا عدم صحت واژه، شناخت ریشه‌های معنایی واژه، یافتن نکات ادبی واژه، یافتن معنای استعمالی واژه و)
 - یادگیری روش‌های مراجعه به منابع مفردشناسی
 - یادگیری روش‌های جمع آوری مطالب، بررسی و نتیجه‌گیری (به صورت عملی و کارگاهی است).
- متن درسی:** آموزش مفردات، محمد ملکی نهماوندی

توضیحات:

۱. کلیات و پیش نیازها بر اساس ترتیب کتاب آموزش مفردات قرآن محمد ملکی نهماوندی گفته شود.
۲. کلیه مراحل مفردشناسی، در کتاب آموزش مفردات آمده است و استاد محترم می‌تواند بر اساس آن مراحل عملی مفرد شناسی را به طلاب تعلیم دهد.
۳. پس از بیان پیش‌نیازها و در خلال معرفی منابع، لازم است برای هر یک از طلاب یک واژه در نظر گرفته شود و به صورت هفتگی گزارش کوتاهی از آن‌ها خواسته شود تا میزان آشنایی آن‌ها با متن منابع نیز بررسی گردد.
۴. تحقیق نیمسال هر طلبه اختصاص به واژه‌ای دارد که از ابتدا انتخاب کرده است و به صورت هفتگی گزارش داده است.
۵. کار عملی با واژه، باید با کتاب مقایسه اللغة تألیف ابن فارس آغاز شود تا روش شناخت اصول معنایی واژه مورد نظر که مهم‌ترین حرکت لغوی است و سپس ارتباط آن با دیگر معانی موجود در منابع، روشن‌تر می‌گردد.

منابع: (برای مباحث نظری و اصول مفرد شناسی):

۱. درآمدی بر دانش مفردات، سید محمد طیب حسینی.
۲. الخصائص، ابن جنی.
۳. دراسات فی اللغة، صبحی صالح.
۴. المزهر فی علوم اللغة و انواعها، جلال الدین سیوطی.
۵. مباحثی بر فقه اللغة و زبان شناسی عربی، رمضان عبدالنواب.
۶. الاتقان، جلال الدین سیوطی.
۷. فقه اللغة و سر العربیة، ثعالبی.
۸. الاشباه و النظائر، جلال الدین سیوطی.
۹. کتب فروع اللغة.

مدرسه ادبیات عرب

اصول و فنون ترجمه

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول، قواعد و روش‌های ترجمه متون عربی به فارسی همراه با کار عملی

ارزشیابی: ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تاریخچه نظریه‌ها و نظریه‌پردازی‌های پیرامون ترجمه و فرآیند آن با تأکید بر ترجمه عربی به فارسی
- تعریف ترجمه (مروری بر تعاریف کلاسیک و جدید)
- ترجمه‌پذیری و انواع معنا و مسائل آن در ترجمه
- بررسی انواع روش‌ها در ترجمه
- شیوه معادل‌یابی و ضرورت توجه به تفاوت‌های فرهنگی بین زبان مبدأ و مقصد
- مراحل ترجمه
- بررسی تفاوت‌های دستوری بین ادبیات عرب و دستور زبان فارسی

متن درسی: ----

منابع:

۱. فن ترجمه (اصول نظری و عملی ترجمه از عربی به فارسی و فارسی به عربی)، یحیی معروف.
۲. درآمدی بر مبانی ترجمه، عنایت الله فاتحی نژاد و بابک فرزانه.
۳. روش‌هایی در ترجمه از عربی به فارسی، رضا ناظمیان.
۴. کتاب‌های دارالعلوم العربیة، سعید نجفی.
۵. المدخل الی اللغة الفارسیة، احمد لواسانی.
۶. اصول و مبانی ترجمه، طاهره صفارزاده.
۷. روضه الورد (ترجمه گلستان)، ترجمه فراتی.
۸. علم الترجمة النظری، مظفر الدین حکیم.
۹. الجامع فی الترجمة، نیومارک، ترجمه به عربی از حسن غزاله.
۱۰. منطق ترجمه قرآن، محمدعلی رضائی اصفهانی.

تاریخ ادبیات عرب ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۸۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با سیر تاریخی ادبیات عرب و مکاتب و منابع آن، با تأکید بر نظم و نثر شیعی و عناصر دخیل در ادبیات قرآن (از عصر جاهلی تا پایان عصر اموی و از عصر اموی تا معاصر)
ارزشیابی: ۵ نمره به تحقیق و ۱۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- شعر در صدر اسلام و شناسایی شاعران برجسته این عصر مانند حسان بن ثابت، خنساء، کعب بن زهیر
- نثر فنی در صدر اسلام (مانند نهج البلاغه)
- تأثیر قرآن بر ادبیات عرب
- شاعران و نویسندگان شیعه در عصر اموی
- آشنایی با شاعران شیعی و علوی در عصر عباسی
- آشنایی با ادیبان علوی مذهب در ایران بعد از اسلام
- آشنایی با نقش ایرانیان در تطور و تحول ادب عربی

متون محوری:

۱. تاریخ الادب العربی الی نهاییه العصر الأموی، محمد علی آذرشب
 ۲. تاریخ الادب العربی حتی نهاییه العصر العباسی، محمد علی آذرشب
- توضیحات:** لازم است هر کدام از طلاب، در مورد یکی از بندهای سرفصل دروس، تحقیقی را تدوین و ارائه نماید

منابع:

۱. تاریخ الادب العربی، شوقی ضیف.
۲. تاریخ الادب العربی، محمد جنتی فر- فیض الاسلام.
۳. مقدمه ابن خلدون، ابن خلدون.
۴. العصر الاسلامی، شوقی ضیف.
۵. الأدب الاسلامی، علی صبح.
۶. الأدب فی ظل التشیع، عبدالله نعمه.
۷. تاریخ الأدب العربی، بستانی.
۸. ادبیات متعهد در اسلام، محمود رضا حکیمی.
۹. اجود الاشعار فی علی الکرار، محمد دخیل.
۱۰. نصوص من النثر والشعر، نظام تهرانی.
۱۱. تأثیر ایرانیان در ادب عربی، محمد علی آذرشب.

تاریخ ادبیات عرب ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۸۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ ادبیات عرب ۱

هدف: آشنایی با سیر تاریخی ادبیات عرب و مکاتب و منابع آن، با تأکید بر نظم و نثر شیعی و عناصر دخیل در ادبیات قرآن (از عصر جاهلی تا پایان عصر اموی و از عصر اموی تا معاصر)
ارزشیابی: ۵ نمره به تحقیق و ۱۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مقدمه‌ای زبان شناسانه در مورد زبان عربی و ادبیات معاصر
- بیان اجمالی تاریخ ادبیات معاصر
- ویژگی‌های متون نثر و نظم نوین به همراه گزیده‌هایی از متون
- مطالعه تطبیقی نثر و نظم در گذشته و حال
- آشنایی با ادبیات دینی به ویژه شعر شیعی و ادب مقاومت جنوب لبنان، عراق و فلسطین
- نقد ادبی
- واژه‌ها و اصطلاحات جدید

متن درسی: ---

توضیحات:

۱. متن آموزشی باید حاوی نکات و مصادیق رایج در ادبیات باشد.
۲. اگرچه رویکرد آموزشی این درس به دلیل بدیع بودن آن در دوره آموزش طلاب، رویکردی اصلی است ولی نباید خالی از تمرین و نگرش کاربردی مخصوصاً در نقد ادبی باشد.
۳. آرایه تحقیق در رابطه با موضوعات ادبیات معاصر ضروری است به ویژه ادبیات مقاومت

منابع:

۱. وقفات مع الشعر الحدیث؛ محمدجنتی فر و فیض الاسلام
۲. وقفات مع النثر الحدیث؛ محمدجنتی فر و فیض الاسلام
۳. زبان شناسی زبان عربی، رمضان عبدالنواب و دکتر محمود فهمی حجازی.
۴. نقد ادبنا الحدیث ماله و ما علیه التحدید و التقلید (ج ۱۶ از مجموعه آثار)، طه حسین.
۵. الايام (ج ۱)، طه حسین.
۶. کتاب النظم و النثر، محمد غفرانی.
۷. تاریخ الادب العربی الحدیث، محمد کاظم حاج ابراهیمی.
۸. فرهنگ اصطلاحات روز، مرتضی آیت الله زاده شیرازی.

متون ادبی جدید

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ساختارها و لغات متون ادبی جدید به زبان عربی، به منظور کسب توان بهره گیری از آنها

ارزشیابی: ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۶ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- بررسی وضع ادبی عربی معاصر در کشورهای عربی (مصر، عراق، سوریه، لبنان، الجزائر و عربستان)
- بررسی مکاتب ادبی معاصر با بررسی آثار شاعرانی چون احمد شوقی، حافظ ابراهیم، محمد مهدی جواهری، شیخ احمد الوائلی، توفیق زیاد، محمود درویش، جبران خلیل جبران، عباس محمود عقاد، آدونیس، ابو شادی، نازک الملائکه، نزار قبانی، توفیق حکیم و دیگران
- آشنائی با آثار نویسندگانی مانند: جبران خلیل جبران، احمد امین، منفلوطی، طه حسین و دیگران

متون محوری:

۱. وقفات مع الشعر الحدیث؛ محمدجنتی فر و فیض الاسلام
۲. وقفات مع النثر الحدیث؛ محمدجنتی فر و فیض الاسلام

توضیحات:

۱. هر طلبه موظف است حدود ۳۰ صفحه از متون منتخب- تحت اشراف استاد- را اعراب گذاری و ترجمه نموده و نکات ادبی به کار رفته در آن را بیان نماید.
۲. لازم است استاد علاوه بر متون محوری به سایر متون ادبی نیز ارجاع دهد.

منابع:

۱. مجانی الشعر العربی الحدیث و مدارس، صادق خورشیا.
۲. قرائت متون معاصر، مصطفی جباری.
۳. سلسله مناهل الادب العربی، ادیب مروء.
۴. عبرات و نظرات، مصطفی لطفی منفلوطی.
۵. تاریخ الأدب العربی الحدیث، محمد جنتی فر و فیض الاسلام.

متون درسی ۱

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و حل فرازهای پیچیده متون درسی صرف و نحو، مانند(صرف ساده، هدایه و مبادی)
ارزشیابی: ۴ نمره به فعالیت کلاسی و کنفرانس درسی و ۱۶ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تحلیل و بررسی مطالب و مواضع دشوار و پیچیده کتاب صرف و هدایه یا مبادی

متن درسی: ---

توضیحات: تعیین مواضع چالش برانگیز کتاب‌های هدایه یا مبادی و صرف، نحوه تدریس مباحث آن و آشنایی با منابع مورد استفاده و شروع معتبر این متون آموزشی مورد توجه قرار گیرد.

منابع: ---

متون درسی ۲

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: متون درسی ۱

هدف: بررسی و حل فرازهای پیچیده متون درسی صرف و نحو

ارزشیابی: ۴ نمره به فعالیت کلاسی و کنفرانس درسی و ۱۶ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تحلیل و بررسی مطالب و مواضع دشوار و پیچیده کتاب مبادی ۴ و بلاغت

متن درسی: ----

توضیحات: هر طلبه موظف است طرح درس و نیز نقاط چالشی یکی از فصول کتاب‌های مبادی ۴ یا جواهر البلاغه را بیان و مطالب مفید مذکور در حواشی و شروح را با نظر استاد، به صورت مکتوب ارائه نماید.

منابع: ----

منبع شناسی

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۲

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی - نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: معرفی توصیفی و تحلیل منابع و کتب مهم لغت، صرف، نحو، بلاغت و برنامه‌های نرم‌افزاری ادبیات عرب
ارزشیابی: ۱۰ نمره به امتحان کتبی و ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و کار عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

- معرفی منابع دروس رشته و بررسی و مطالعه منابع و ارائه گزارش خلاصه‌ای از آن:
 - معرفی منابع لغت مانند: لسان العرب و تاج العروس و اقرب الموارد و مقائیس اللغه و لاروس و العین و
 - معرفی مهم‌ترین منابع صرف، نحو و بلاغت
 - معرفی مصادر ادب عربی مانند: معلقات و مفضلیات و أصمعیات و ارائه نمونه‌هایی از هر کدام
 - معرفی دیوان‌های شعری مانند: حماسه ابوتمام و دیوان متنبی و فارض و شریف رضی و ارائه نمونه‌هایی از هر کدام
 - معرفی و آموزش نرم‌افزارهای ادبیات عربی
 - معرفی موسوعات مانند: جمهره خطب العرب و جمهره اشعار العرب و الموسوعه الادبیة و ارائه نمونه‌ای از هر کدام
 - معرفی تألیفات جدید ادبیات عربی

متن درسی: ----

توضیحات:

۱. هر طلبه موظف است حداقل گزارشی از چند منبع را تحت نظر استاد تنظیم و ارائه نماید.
۲. حداقل سه جلسه طلاب را به کتابخانه‌های مختلف ببرند و شیوه‌های ارجاع و یافتن کتاب را آموزش دهند.

منابع:

۱. تاریخ الادب العربی، کارل بروکلمان.
۲. منبع شناسی، انتشارات سمت.
۳. منابع لغت عربی، دیوان‌های شعر عربی، موسوعات عربی و ...

تحلیل ادبی نهج البلاغه

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۷

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۱ تا ۴ و بلاغت تکمیلی ۱ و ۲

هدف: شناخت و تطبیق نکات ادبی نهج البلاغه، با تأکید بر فصاحت و بلاغت

ارزشیابی: ۵ نمره به کار عملی، ۵ نمره به تحقیق و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مقدمه ای در روش تحلیل ادبی متون دینی (ساختارها، مفاهیم)
- بیان ویژگی های ادبی نهج البلاغه و بررسی تطبیقی با متون دیگر
- تقسیم بندی متون نهج البلاغه به حسب ویژگی های ادبی
- انتخاب گزیده هایی از نهج البلاغه

متن درسی: تحلیل ادبی نهج البلاغه و صحیفه سجادیه، محمد عشایری منفرد

توضیحات:

- ۱- متون انتخاب شده باید خالی از تکرار مخلّ نسبت به نکات ادبی باشد.
- ۲- ارائه تحقیق نسبت به هر سرفصل الزامی است.
- ۳- در پایان طلاب یک نمونه را به صورت کار عملی ارائه دهند.

منابع:

۱. شرح نهج البلاغه (شرح ابن میثم بحرانی و شرح خوبی)
۲. روائع نهج البلاغه؛ جرج جرداق
۳. ریاض السالکین، سید علی خان مدنی شیرازی

تحلیل ادبی صحیفه سجادیه

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۸

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تجزیه و ترکیب ۱ تا ۴ و بلاغت تکمیلی ۱ و ۲

هدف: شناخت و تطبیق نکات ادبی صحیفه سجادیه، با تأکید بر فصاحت و بلاغت

ارزشیابی: ۵ نمره به کار عملی، ۵ نمره به تحقیق و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مقدمه ای در روش تحلیل ادبی متون دینی (ساختارها، مفاهیم)
- بیان ویژگی های ادبی صحیفه سجادیه و بررسی تطبیقی با متون دیگر
- تقسیم بندی متون صحیفه سجادیه به حسب ویژگی های ادبی
- انتخاب گزیده‌هایی از صحیفه سجادیه

توضیحات:

- ۱- متون انتخاب شده باید خالی از تکرار مخلّ نسبت به نکات ادبی باشد.
- ۲- ارائه تحقیق نسبت به هر درس الزامی است.
- ۳- در پایان طلاب یک نمونه را به عنوان کار عملی ارائه دهند.

متن درسی: تحلیل ادبی نهج البلاغه و صحیفه سجادیه، محمد عشایری منفرد

منابع:

۱. ریاض السالکین فی شرح صحیفه سیدالساجدین (علیه السلام)
۲. قراءة اللغویة و النقدیة، کریم حسین ناصح خالدی

اعراب القرآن

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۶

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تسلط نسبی بر ترکیب آیاتی دارای صیغه یا ترکیب پیچیده و دشوار
ارزشیابی: ۴ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۶ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- بررسی واژه‌های پرکاربرد و دشوار قرآن
- بررسی تراکیب پرکاربرد و دشوار قرآن
- بررسی نمونه‌هایی از واژه‌ها و تراکیب؛ مانند: مائده ۶ زخرف ۵۲، واقعه ۳-۱، توبه ۱۸-۱۷، مؤمنون ۹۱، نور ۳۵، احقاف ۲۶، بقره ۸۸-۸۷، بقره ۲۴۶، بقره ۲۸۲، بقره ۲۸۶، احزاب ۵۳، اعراف ۱۵۰.

متن درسی: ----

توضیحات: هر طلبه موظف است تحلیل و بررسی آیاتی از قرآن را با نظر استاد ارائه نماید.

منابع:

۱. تفسیر مجمع البیان، فضل بن حسن طبرسی.
۲. تفسیر المیزان، سید محمد حسین طباطبائی.
۳. تفسیر روح المعانی، سید محمد آلوسی.
۴. تفسیر بحر المحيط، ابوحیان أندلسی.
۵. الدر المصون فی علوم الكتاب المکنون، سمین حلبی.
۶. مغنی اللیب، ابن هشام.
۷. حاشیة الصبان علی شرح الأشمونی لألفیة ابن مالک. محمد بن علی الصبان.

اعجاز ادبی قرآن کریم

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت ابعاد مختلف اعجاز ادبی قرآن کریم و پاسخ‌گویی به مهم‌ترین شبهات اسلامی

ارزشیابی: ۵ نمره به تحقیق و ۱۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- اقسام اعجاز و جایگاه اعجاز ادبی قرآن
- تأثیر گذاری اعجاز ادبی قرآن بر متون ادبی
- ابعاد اعجاز ادبی قرآن
- نقد و بررسی نظریات صاحب نظران پیرامون اعجاز ادبی قرآن
- ارائه نمونه‌هایی از اعجاز ادبی قرآن و تحلیل آن
- بررسی و نقد شبهات در مورد اعجاز ادبی قرآن

متن درسی: ----

توضیحات: لازم است هر کدام از طلاب یکی از نمونه‌ها و سرفصلها را به تعیین استاد تحقیق و ارائه نماید.

منابع:

۱. اعجاز القرآن، محمد بن طیب باقلانی.
۲. الاتقان، جلال الدین سیوطی.
۳. اعجاز البیان، عایشه بنت الشاطی.
۴. نظم قرآن، جاحظ.
۵. اعجاز القرآن و البلاغۃ النبویۃ، مصطفی صادق رافعی.
۶. المعجزۃ الخالده، سید هبه‌الدین شهرستانی.
۷. تطور دراسات اعجاز القرآن، عمر ملا حویشی.
۸. مقدمه تفسیر آلاء الرحمن، سید محمد آلوسی.
۹. نقش قرآن در تکامل نقد ادبی، سعد زغلول، مترجم علی اوسط ابراهیمی.
۱۰. شبهات و ردود حول القرآن الکریم، مرحوم محمد هادی معرفت.
۱۱. زیبا شناختی آیات قرآنی، سید حسین سیدی.
۱۲. جزوه درسی کیومرث بهزادیان، مجتمع امام خمینی (ع).

نقد ادبی

شناسه درس: ۳۰۷۱۱۱۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: نحو تکمیلی ۱ تا ۴ و بلاغت تکمیلی ۱ و ۲

هدف: شناخت اصول، قواعد، روش‌ها، مراحل و آداب نقد ادبی به صورت کارگاهی

ارزشیابی: ۵ نمره به تحقیق و ۱۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- بیان تعریف، ضرورت مراحل نقد و آشنایی با مکاتب نقدی
- ارائه اصول و مبانی نقد و بیان آراء نظریه پردازان در نقد ادبی مانند: (افلاطون، ارسطو، حماد الروایه، ابو عمر بن علاء الاصمعی، ابو تمام، دعیل الخزاعی، ابن قتیبه، قدامه بن جعفر، فاختوری، دراج، شاکل عبدالحمید، زکی نجیب، سلاح فضل، عبدالسلام المسدی، محمد شاهین، محمد مصطفی بدوی، حسام، احسان عباس، جابر عصفور، عباس محمود عقاد و احمد الامین)
- تاریخ نقد در ادب عربی
- نقد ذوقی
- انواع نقد در شعر و نثر
- نقد فنون شعر در ادب عربی، مانند: مدیح، هجاء، غزل و وصف
- بررسی آثار نقادان ادب عربی از قدیم و جدید، مانند: جاحظ، ابن قتیبه، صاحب بن عباد، عبدالقاهر جرجانی، احمد امین و عقاد مازنی
- تأثیر زبان، لهجه و الفاظ در نقد ادبی - بررسی موضوعاتی از قبیل: خطای در معانی، عیوب مدیح، هجاء و فخر، سرقات ادبی، بررسی ضرب المثل‌ها در زبان عربی - تاریخ نقد در دوره معاصر و مسئولیت نقاد دوره معاصر
- نقد شبهات ادبی قرآن و نقد برخی از ترجمه‌های قرآن کریم

متن درسی: ----

توضیحات: اساتید محترم در هر جلسه به تناسب نمونه‌هایی از کارهای منتقدان را ارائه و بررسی نمایند.

منابع:

۱. النقد الادبی و تطوره فی الادب العربی؛ علی صابری.
۲. تاریخ النقد الادبی عند العرب؛ احسان عباس.
۳. نقد ادبی، شوقی ضیف.
۴. البیان و التبیین، جاحظ.
۵. البسمار، حسین جمعه.
۶. نقد الشعر، ارسطو.
۷. النقد الادبی، احسان عباس.
۸. النقد الادبی و القضايا، احمد موسی جاسم.
۹. النقد و الدراسة الادبیة، حکمی مرزوق.
۱۰. تاریخ النقد الادبی، شوقی ضیف.

١١. الميزان الجديد، محمد ممدوح.
١٢. الموازنة، ابوالقاسم أمدى.
١٣. اسرار البلاغة، عبد القاهر جرجانى.
١٤. زهر الادب و ثمر الالباب، اسحاق بن على حصرى.
١٥. معالم فى نقد العربى الحديث، عبدالكريم الأشر.

مدرسى ادبيات عرب

روش‌ها و فنون تدریس

شناسه درس: ۳۰۷۲۲۰۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت روش‌ها و فنون تدریس و چگونگی طراحی، اجرا و ارزیابی یک درس، متناسب با گرایش مرتبط، به صورت کارگاهی

ارزشیابی: ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- بیان خصوصیات کلی تدریس (اعم از ادبیات):
 - روش شناسی تدریس
 - روش مدیریت کلاس و تخصیص زمان
 - مراحل و عناصر تدریس یک درس
 - روش‌های ارتباط با مخاطب
- ویژگی‌های دروس ادبیات عرب (صرف، نحو و تجزیه و ترکیب) از جهت تدریس مانند فرآر بودن زبان، اهمیت مأنوسیت ذهن با ساختار صیغ و جملات و عبارات، اهمیت جایگاه استعمالات در این درس، معانی منطقی ادبیات و جایگاه استناد آن‌ها و
- بیان خصوصیات علمی استاد در دروس صرف و نحو و تجزیه و ترکیب:
 - صرف، مانند حضور ذهن و سرعت آن در شناخت صیغ، ماده و، شناخت مفاهیم و علامات
 - نحو، مانند تسلط بر تحلیل ساختاری عبارات، مفاهیم نحوی و
- بیان خصوصیات فراعلمی استاد در دروس صرف و نحو و تجزیه و ترکیب مانند: اولویت تمرین نسبت به نکات علمی خارج از کتابت، پرهیز از اقوال در درس‌های مقدماتی، مباحثات جمعی در کلاس، ارائه مثال‌های متنوع....
- آشنایی با کار کتب دیگر از جمله کتب لغت با توجه به سطح درس و

متن درسی: ----

توضیحات: لازم است که کارگاه‌های آموزشی در طول ترم تشکیل شود.

منابع:

۱. کاربرد روان‌شناسی در آموزش (ج ۱)؛ رابرت بیلر، ترجمه‌ی پروین کدیور.
۲. روش‌ها و اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی؛ علی اکبر سیف.
۳. کلیات فنون و مهارت‌های تدریس، سال سوم دانشسراهای تربیت معلم.
۴. راهنمای روش‌های نوین تدریس؛ محمد احدیان، محرم آقازاده.
۵. راهبردهای تدریس؛ دونالدسی اورلیچ، رابرت جی، هاردر، ریچارد سی کالاهان، هری دابلیو گیسون، ترجمه‌ی سیامک رضا مهبجور، پروین غیائی.

اخلاق مدرسی

شناسه درس: ۳۰۷۱۹۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت آموزه‌های قرآنی و روایی در زمینه آداب و رفتار مشترک و مختص معلم و متعلم

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاهیم: اخلاق و اخلاق تدریس
- اخلاق ناظر به جنبه منش و شخصیت استاد
 - اخلاص و انگیزه الهی
 - علاقه درونی به تعلیم و تربیت
 - نظم و انضباط (حضور به موقع در کلاس، پرهیز از غیبت غیر موجه در طول دوره تدریس، عمل به وعده‌های داده شده)
 - مناعت طبع و عزت نفس
 - آراستگی ظاهر
 - رعایت شئون استادی
 - سخاوت علمی
- اخلاق ناظر به محتوای تدریس
 - تسلط بر ماده درسی
 - کسب آمادگی لازم برای ارائه بحث
 - پاسخگویی مناسب به سوالات طلاب
 - عدم پذیرش ماده درسی خارج از تخصص و توان
- اخلاق ناظر به ارتباط استاد با طلاب
 - دلسوزی و وقت‌گذاری برای طلاب
 - برقراری ارتباط عاطفی
 - رعایت عدالت میان شاگردان
 - احترام و تکریم نسبت به طلاب و پرهیز از تحقیر آنها
 - فروتنی در برابر طلاب و همکاران
 - حلم، بردباری، سعه صدر، رفق و مدارا

متن درسی: ----

منابع:

۱. منیة المرید فی أدب المفید و المستفید، شهید ثانی، تحقیق رضا مختاری، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۴۱۵.
۲. آداب تعلیم و تربیت در اسلام، سید محمد باقر حجتی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۶، ص ۲۳۹-۲۲۶.
۳. علم و حکمت در قرآن و حدیث، محمد محمدی ری شهری، ترجمه عبدالهادی مسعودی، دارالحدیث، ۱۳۸۲.
۴. اخلاق تدریس، امیدوار، ف، قم، دفتر نشر معارف.
۵. مقاله نقش تربیتی معلم، علی رضا اعرافی و همکاران.

مجله علمی ادبیات عرب

سنجش و ارزشیابی

شناسه درس: ۳۰۷۲۲۰۸

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری-عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول، قواعد، روش‌ها و مراحل سنجش و اندازه‌گیری یادگیری معلمان به صورت کارگاهی
ارزشیابی: ۱۰ نمره به فعالیت کلاسی و کار عملی و ۱۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاهیم کلیدی
 - اندازه‌گیری، آزمون، سنجش، ارزشیابی، روایی و پایایی
- مبانی اندازه‌گیری و سنجش
 - اهمیت و فوائد کاربرد روش‌های اندازه‌گیری _ مقیاس‌های اندازه‌گیری _ تاریخچه کوتاهی از اندازه‌گیری و سنجش
 - آزمون‌های میزان نشده _ آزمون‌های میزان شده
 - آزمون‌های پیشرفت تحصیلی
 - تعریف کلی آزمون _ نقش و محدودیت‌های یک آزمون _ مراحل لازم برای طرح یک آزمون، شرایط و مهارت‌های لازم برای اجرای یک آزمون _ نمره دادن و تهیه گزارش
 - تعریف هدف‌های تربیتی _ انواع هدف‌ها و طبقه‌بندی آنها (حسی _ حرکتی _ عاطفی و شناختی) تهیه جدول مشخصات
 - ساختن امتحان انشائی: ماهیت امتحان انشائی _ قواعد ساختن پرسش‌های انشائی، قواعد تصحیح امتحان انشائی
 - ساختن آزمون عینی (معلومات) پرسش‌های چند گزینه‌ای _ پرسش‌های صحیح _ غلط _ پرسش‌های جورکردنی
 - اجرا و ارزشیابی آزمون: تجزیه و تحلیل پرسش‌ها _ تعیین و ترتیب پرسش‌ها _ اجرا و تصحیح آزمون
- آزمون‌های میزان شده
 - آزمون‌های هوش عمومی: آزمون‌های انفرادی _ آزمون‌های گروهی
 - آزمون‌های استعداد: آزمون‌های شغلی _ آزمون‌های خلاقیت
 - آزمون‌های شخصیت: آزمون‌های خودسنجی _ آزمون‌های علایق و نگرش‌ها
- کار عملی
 - دانش‌پژوهان در گروه‌های ۵ _ ۳ نفره ضمن مطالعه مباحث نظری درس، آزمون‌ی تهیه، اجرا و ارزشیابی می‌کنند.

متن درسی: ----

توضیحات: یکی از موارد مهم در این درس، چگونگی ساخت آزمون توسط فراگیران و نقد و بررسی آن توسط سایر دانش‌پژوهان و استاد در کلاس است که باید با جدیت پس از آشنایی با مفاهیم اصلی در کلاس دنبال شود.

منابع: ----

تکنولوژی آموزشی

شناسه درس: ۳۰۷۲۲۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش‌های طراحی و اجرای فرآیند یادگیری عمیق، مؤثر و پایدار، با بهره‌گیری از مواد، و سائل و

تجهیزات آموزشی

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت کلاسی و کار عملی و ۱۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف تکنولوژی آموزشی
- اهمیت و ضرورت تکنولوژی آموزشی
- طراحی آموزشی
 - مولفه‌ها و عناصر طراحی آموزشی
 - انواع طراحی آموزشی
 - اصول طراحی آموزشی
- رسانه
 - تعریف و نقش آن در آموزش
 - انواع رسانه
 - نورتاب (اسلاید، فیلم، تلوهای شفاف و ...)
 - غیر نورتاب (تابلوها، پوسترها، چارت‌ها، نمودارها و ...)
 - رسانه‌های تعاملی
 - نرم افزارهای چند رسانه‌ای (تعریف، اصول طراحی، الگوها و معیارهای ارزشیابی)
- وسایل و تجهیزات کمک آموزشی
 - اپک، اورهد، پرژکتور، تخته هوشمند، ویترولایزر،
 - رایانه (کاربرد آن در آموزش و یادگیری، کنفرانس رایانه‌ای، رایانه به عنوان پایگاه داده‌ها، فوق رسانه‌ها و انواع دیسک‌ها)

متن درسی: ----

منابع:

۱. اصول و مقدمات تکنولوژی آموزشی؛ محمد احدیان.
۲. مبانی نظری تکنولوژی آموزشی، هاشم فردانش.
۳. طراحی آموزشی، عادل یغمائی.
۴. طراحی و ارزشیابی نرم افزارهای آموزشی (چند رسانه‌ای)، طاهره شاه جعفری.

تعلیم و تربیت اسلامی

شناسه درس: ۳۰۷۱۹۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش‌ها، قواعد و مراحل تعلیم و تربیت، از نگاه اسلام و شناخت آراء تربیتی اندیشمندان جهان اسلام
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاهیم: تعلیم، تربیت، تربیت اسلامی، نظام تربیتی، نظام تربیتی اسلام
- عناصر نظام تربیتی اسلام
- مبانی تربیت اسلامی
 - هستی‌شناسی
 - انسان‌شناسی
- اهداف تربیت اسلامی
- اصول تربیت اسلامی
 - اصل تکریم
 - اصل محبت
 - اصل استقلال
 - اصل نظارت
 - اصل آمادگی و زمینه‌سازی
 - اصل آزادی
 - اصل تسهیل و مسامحت
- روش‌های تربیت اسلامی
 - تشویق
 - تبشیر
 - تنبیه
 - انذار
 - تغافل
 - استفاده از قصه و داستان
 - خوشایند سازی

- مراحل تربیت اسلامی
 - قبل از تولد (دوره انتخاب همسر، انعقاد نطفه و بارداری)
 - بعد از تولد (دوره شیرخوارگی، دوره تمیز، دوره بلوغ، ویژگی های دوره بلوغ و اقدامات مربوط به آن)
- عوامل و موانع تربیت اسلامی
- ابعاد و ساحت های تربیت اسلامی
 - تربیت اعتقادی
 - تربیت عبادی
 - تربیت اخلاقی
 - تربیت عقلانی
 - تربیت سیاسی و اجتماعی

متن درسی: ----

منابع:

۱. سیره تربیتی پیامبر اکرم صلی الله علیه و اهل بیت علیهم السلام، محمد داودی و سیدعلی حسینی زاده.
۲. تعلیم و تربیت در اسلام، مرتضی مطهری.
۳. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد ۱، خسرو باقری.
۴. روش های آسیب زا در تربیت از منظر تربیت اسلامی، محمد رضا قائمی مقدم.
۵. اصول و روش های تربیت در اسلام، احمد احمدی.
۶. اهداف تربیت در اسلام، بهشتی، فقیهی و دیگران.
۷. مبانی تربیت در قرآن، محمد بهشتی.
۸. نگاهی به اصول و راهبردهای تربیت کودک با تأملی بر آیات و روایات، حسنعلی بختیار نصرآبادی.

اصول و فنون مشاوره و راهنمایی

شناسه درس: ۳۰۷۱۹۰۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روان شناسی تربیتی

هدف: آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در باب قواعد، فنون و روش‌های مشاوره و راهنمایی آموزشی - تربیتی با

تأکید بر دیدگاه اسلام

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاهیم: راهنمایی، مشاوره و روان‌درمانی
- اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره
- اهداف راهنمایی و مشاوره
- فرآیند (مراحل) مشاوره (جمع آوری، تشخیص و حل)
- انواع راهنمایی و مشاوره (فردی، گروهی، خانوادگی، تحصیلی، شغلی، ازدواج، اخلاقی، اعتقادی و ...)
- فنون راهنمایی و مشاوره (فنون مصاحبه، مشاهده، گزارش شخصی، آزمون‌های روانی، تنظیم شرح حال، سنجش‌های ذهنی)
- مهارت‌های راهنمایی و مشاوره (مهارت‌های آغاز جلسه و مصاحبه، مهارت‌های مربوط به گوش دادن، مهارت‌های مربوط به اظهار نظر و ابراز احساس، مهارت‌های مربوط به تفسیر و تغییر و ...)
- ویژگی‌ها و وظایف مشاور
- اصول، روش‌ها و فنون مشاوره و راهنمایی تحصیلی
- اصول، روش‌ها و فنون مشاوره و راهنمایی خانواده
- اصول، روش‌ها و فنون مشاوره و راهنمایی دینی (اخلاقی، اعتقادی، عبادی و ...)
- نظریه‌های مشاوره (مراجع محوری، عقلانی، عاطفی، واقعیت‌درمانی و رفتار درمانی)

متن درسی: ----

توضیحات: توجه و تأکید شود که در همه مباحث دیدگاه اسلام مورد توجه قرار گیرد.

منابع:

۱. مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، احمد احمدی.
۲. فنون و روش‌های مشاوره، عبدالله شفیق آبادی.
۳. راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی (مفاهیم و کاربردها)، عبدالله شفیق آبادی.
۴. نظریه‌های مشاوره، عبد الله شفیق آبادی.
۵. اصول، فنون راهنمایی و مشاوره، سید احمد رهنمایی.
۶. راهنمایی و مشاوره از دیدگاه اسلام (تحصیلی، شغلی و خانوادگی)، محمدرضا مطهری.
۷. مشاوره در آینه علم و دین، علی نقی فقیهی.
۸. اصول و فنون راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش، یوسف اردبیلی.

روان شناسی تربیتی

شناسه درس: ۳۰۷۱۹۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت اصول و مبانی روان شناسی تربیتی و موضوعات مربوط به آن، مانند: تقویت قدرت فکر، تحلیل و تفسیر مسائل و مشکلات تربیتی و ایجاد قدرت تشخیص، علل و عوامل پدید آورنده آنها

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات
 - تعریف روان شناسی تربیتی
 - قلمرو روان شناسی تربیتی
 - ماهیت یادگیری و انواع آن
- یادگیری
 - یادگیری و انواع آن
 - نظریه های یادگیری و کاربرد آن (رفتاری، شناختی، شناختی _ اجتماعی)
 - انگیزش و یادگیری
 - نظریه های انگیزش (نظریه انگیزشی مازلو، نظریه انگیزشی اسناد، انگیزه پیشرفت)
 - کاربرد نظریه های انگیزش در آموزش و تدریس
- آموزش
 - روش های آموزش (روش های اکتشافی، حل مسئله، بحث گروهی)
 - رویکردها در آموزش
 - معلم محور
 - یادگیرنده محور
 - مهارت ها و راهبردهای یادگیری و مطالعه
 - شناختی
 - فرا شناختی
 - آموزش حل مسئله
 - تفکر
 - آموزش خلاقیت
- مدیریت کلاس درس
 - روش های اداره مؤثر کلاس (رفتاری، شناختی، شناختی _ اجتماعی)
 - روش های پیشگیری از مشکلات مربوط به کلاس درس
 - روش های مواجهه و کنترل مشکلات مربوط به کلاس درس

متن درسی: -----

منابع:

۱. روان‌شناسی پرورشی نوین، علی اکبر سیف.
۲. روان‌شناسی تربیتی، رابرت ایی اسلاوین، ترجمه یحیی سید محمدی.
۳. روان‌شناسی تربیتی (اصول و کاربرد آن) جان ای. گلاور و دیگران، ترجمه علی نقی خرازی.
۴. روان‌شناسی تربیتی، گینج وبرلاینرز، ترجمه لطف آبادی و دیگران.
۵. روان‌شناسی تربیتی، پروین کدیور.
۶. روان‌شناسی برای معلمان، دیوید فونتانا، ترجمه مهشید فروغان، ۱۳۸۲

مدیر سی ادبیات عرب

مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی

شناسه درس: ۳۰۷۲۲۰۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مبانی، قواعد، مراحل و روش‌های مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی با تأکید بر دیدگاه‌های اسلامی، و تجزیه و تحلیل نظام و برنامه‌های آموزشی حوزه‌های علمیه در همه سطوح تحصیلی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعاریف (مدیریت، مدیریت آموزشی، برنامه‌ریزی درسی)
- بوروکراسی یا دیوان سالاری (اصول، ویژگی‌ها، محاسن و معایب در حوزه‌های علمیه)
- مدیریت علمی (اصول و عناصر مدیریت علمی ناظر به دیدگاه اسلامی)
- سازمان رسمی و غیر رسمی
- اختیار و مسئولیت یا تفویض اختیار
- شیوه‌های رهبری و حیطة‌های نظارت
- اخلاق اسلامی مدیریت و برنامه‌ریزی درسی آموزشی
- صور برنامه‌گزاری، ضوابط و مسائل
- شیوه‌های اساسی برنامه‌گزاری
- برنامه‌ریزی آموزشی اهداف و مفاهیم
- ارتباط سطوح مختلف تعلیمات در برنامه‌ریزی آموزشی
- روش‌های برنامه‌ریزی آموزشی
- آشنائی با مدل‌های برنامه‌ریزی آموزشی
- مسائل برنامه‌ریزی آموزشی در ایران

متن درسی: روانشناسی پرورشی نوین، علی اکبر سیف

منابع: ----

روش تحقیق پیشرفته – ورودی ۹۶ و ماقبل

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۷۲۲۰۱

نوع واحد: نظری-عملی

هدف: آشنایی با روش‌های پژوهش و کیفیت بهره‌برداری از منابع در ادبیات عرب

ارزشیابی: ۱۰ نمره به امتحان پایانی و ۱۰ نمره به تحقیق اختصاص دارد.

سرفصل:

○ جنبه نظری

- تعریف تحقیق به معنای مطالعه نظام‌مند
- انواع تحقیق به لحاظ روش (عقلی / تجربی / نقلی: دینی یا تاریخی؛ توصیفی / تحلیلی / انتقادی)
- انواع تحقیق به لحاظ غرض: آموزشی / تبلیغی و ترویجی با رویکرد موضوع محور و تولید دانش با رویکرد مسئله محور
- انواع تحقیق به لحاظ فائده: بنیادی / توسعه‌ای / کاربردی
- مراحل پژوهش مولد علم: ایده اولیه، مطالعه اولیه، طرح تحقیق مسأله محور، روش جمع‌آوری اطلاعات (منبع‌شناسی، مطالعه و یادداشت برداری)، تصفیه و تحلیل اطلاعات، بند نویسی (پاراگراف نویسی)، تنظیم و تکمیل (چکیده، مقدمه، نتیجه، فهرست، منابع، پیوست و ...).

○ جنبه عملی

- آشنایی با منابع تخصصی و نرم افزارهای همخوان
- روش‌های جمع‌آوری اطلاعات و فیش برداری
- روش فیش‌نویسی
- روش پاراگراف‌نویسی
- روش مقاله‌نویسی پژوهشی
- روش پایان‌نامه‌نویسی
- بیان معیارهای ارزیابی پژوهش در ادبیات عربی و تلخیص و نقد دو مقاله علمی - پژوهشی

متن درسی: ----

توضیحات: هر طلبة موظف است یک تحقیق در زمینه ادبیات عربی با ویژگی‌های فوق (در سطح علمی - پژوهشی) در ۷ تا ۱۰ صفحه ارائه دهد، که این تحقیق باید همگام با تدریس مراحل پژوهش تهیه شود و در هر مرحله با همفکری استاد فعالیت آن مرحله اصلاح شود.

منابع:

۱. اصول و فنون پژوهش در گستره دین‌پژوهی، احد فرامرز قراملکی.
۲. روش‌شناسی مطالعات دینی، احد فرامرز قراملکی.

۳. روش تحقیق کتابخانه‌ای با تأکید بر علوم اسلامی، جعفر نکونام.
۴. روش مطالعه و تحقیق با تأکید بر کتابخانه، رضاعلی کرمی.
۵. درس‌نامه روش تحقیق، مجید طرقی.
۶. جزوه درسی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره، حمید آریان.
۷. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، محمدرضا حافظ‌نیا.
۸. روش تحقیق عمومی، احمد پاکتچی.
۹. درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ، علیرضا ملائی توانی.
۱۰. نقد متن، احمد پاکتچی.
۱۱. روش نگارش، رضا بابائی.
۱۲. بهتر بنویسیم، رضا بابائی.
۱۳. پایان‌نامه نویسی، مجموعه مقالات جمعی از نویسندگان مؤسسه امام خمینی^{۵۶}.
۱۴. روش تحقیق مفهومی در متون اسلامی، حسین نژاد.
۱۵. روش نگارش دانشگاهی، سلطانی.

کارورزی و ارائه پژوهش – ورودی ۹۶ و ماقبل

شناسه درس: ۳۰۷۲۲۰۲

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: روش تحقیق پیشرفته

هدف: کسب مهارت‌های لازم در انجام پژوهش در حوزه ادبیات عرب و ارائه نتایج آن

ارزشیابی: ۲۰ نمره پایانی به تحقیق - با شرایط مندرج در سرفصل - اختصاص دارد.

سرفصل:

- تدوین یک تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه ای در یکی از موضوعات ادبیات عرب با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی، زیر نظر استاد مربوطه و ارائه نتایج تحقیق در یک کنفرانس؛
- موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب استاد و گروه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط استاد مربوطه از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد .

متن درسی: ----

منابع: ----

پایان نامه

شناسه درس: ۳۰۷۲۴۰۱

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: کارورزی و ارائه پژوهش

هدف: ارائه پژوهشی جامع (کاربردی، کتابخانه‌ای) با تأکید بر مهارت‌ها، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوعات مرتبط با رشته

ارزشیابی: ۲۰ نمره به ارائه پایان‌نامه با شرایط آیین‌نامه اختصاص دارد.

سرفصل: ---

متن درسی: ---

منابع: ---

سر فصل دوس

مہارت ہائی پروہسٹگری

ورودی ۹۷ و مابعد

مسئله‌یابی و منبع‌یابی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۰

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مسئله‌یابی و مسئله‌شناسی، شناسایی انواع منابع و نحوه ارزش‌گذاری و مهارت استفاده از آنها به منظور بهره‌وری در تدوین پایان‌نامه و انواع مقالات

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تفاوت مشکل، موضوع و مسئله

۱. مشکل (تعریف و ویژگی‌های آن)

۲. موضوع (تعریف موضوع و ویژگی‌های آن، تتبع موضوع محور و پژوهش مسئله محور)

۳. مسئله (تعریف و بیان مسئله، فرآیند عملیاتی طرح مسئله: الف. مواجهه با مشکل ب. تبدیل مشکل به مسئله ج. تدوین فرضیه) اقسام مسئله و خطاهای احتمالی به هنگام انتخاب مسئله، تجزیه مسئله

○ منبع؛ اقسام، انواع و ...

۱. تعریف منبع

۲. اقسام منابع

۳. انواع منابع اسناد (کتابخانه‌ای و روش استفاده از آن، اطلاعات الکترونیکی و روش استفاده از آن)

۴. راه‌های شناسایی و دسترسی به منابع

۵. آشنایی با ملاک‌های اعتبار منابع

۶. معرفی کتابخانه‌های تخصصی هر رشته

۷. معرفی مهمترین منابع مکتوب و غیر مکتوب هر رشته

۸. معرفی اصطلاح‌نامه‌های تخصصی هر رشته.

توضیحات: هر طلبه موظف است یک مساله را انتخاب و به همراه منابع مرتبط با آن ارائه نماید.

طرحنامه نویسی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۱

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه فصل بندی و طراحی ساختار تحقیق، ایجاد قدرت تشخیص جهت روش مناسب حل مسئله و

فرضیه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ طرحنامه

۱. تعریف طرحنامه و اهمیت آن

۲. معرفی ارکان و عناصر طرحنامه علمی (بیان مسئله، سؤالات اصلی و فرعی، فرضیه‌ها، پیشینه، اهمیت و ضرورت، روش (ناظر به جمع‌آوری داده‌ها، هدف تحقیق، مواجهه با داده‌ها)

۳. ساختار بندی اجزای تحقیق شامل بخش‌ها، فصل‌ها و گفتارها، اولویت بندی انجام پژوهش، ارائه طرحنامه و...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک طرحنامه متناسب با رشته تخصصی ارائه نماید.

فیش‌نویسی و پردازش اطلاعات

تعداد واحد: ۵/۰

پیش‌نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۲

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشنایی با نحوه تشکیل پرونده علمی، تألیف و ترکیب مناسب اطلاعات گردآوری شده و پردازش آنها

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ فیش‌نویسی

۱. معرفی و اهمیت فیش‌نویسی
۲. قالب‌های فیش (دستی، رایانه‌ای)
۳. انواع فیش
۴. چگونگی انجام فیش‌برداری
۵. طبقه‌بندی فیش‌ها
۶. ارجاع‌دهی و انواع آن
۷. شیوه‌های یادداشت‌برداری (نقل مستقیم، تلخیص و اقتباس)

○ پردازش اطلاعات

۱. توصیف، تبیین و توضیح اطلاعات
۲. تفسیر، تحلیل و انواع آن
۳. استدلال، تعلیل و ارائه شواهد
۴. نقد، ارائه نظر، دسته‌بندی و مقایسه

توضیحات: هر طلبه موظف است یک موضوع انتخاب و فیش‌های مرتبط به آن را همراه با پردازش اطلاعات ارائه دهد.

شیوه تدوین پایان نامه

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۳

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با شیوه تدوین و نگارش پایان نامه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تدوین پایان نامه

۱. شناسایی و آشنایی با شیوه نامه نگارش پایان نامه با توجه به قوانین مرکز

۲. موضوع یا عنوان پایان نامه

۳. تنظیم مقدمات، فهرست ها و عنوان بندی، نتیجه گیری، چکیده نویسی و کلیدواژه ها

۴. شیوه بهره گیری از منابع و تنظیم ارجاعات و فهرست منابع

۵. سبک های ارجاع دهی و نحوه ارجاع کتاب، مقاله، فرهنگ نامه و دائرةالمعارف، ارجاع کنفرانس ها و سمینارها و گزارش ها

۶. ویرایش فنی و محتوایی متن

۷. ارائه گزارش به اساتید راهنما

۸. آشنایی با نحوه دفاع از پایان نامه

۹. نشانه گذاری و صفحه آرایی، ترتیب مباحث و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک پایان نامه مرتبط با رشته تخصصی خود را بررسی نموده و گزارشی از نقاط قوت و ضعف آن ارائه دهد.

مقاله‌نویسی

شناسه درس: ۳۰۷۲۲۲۰

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با انواع مقاله و ساختار آن و فرآیند تدوین مقاله به منظور استخراج مقاله علمی از پایان‌نامه و یا ادامه

فعالیت پژوهشی در قالب مقاله‌نویسی پس از فارغ‌التحصیلی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ آشنایی با ساختار و چگونگی نگارش مقاله علمی پژوهشی و اجزاء آن

۱. موضوع و عنوان مقاله، نام نویسندگان، چکیده

۲. واژگان کلیدی، مقدمه (بیان مسئله، تبیین اهداف پژوهش، پیشینه پژوهش، پرسش، تشریح روش‌شناسی مورد استفاده و معرفی

ساختار)

۳. بدنه اصلی مقاله

۴. نتیجه‌گیری

۵. منابع و پیوست‌ها

۶. ارجاع‌دهی و مستندسازی و انواع آن

۷. شناسایی مجلات تخصصی هر رشته و نکات اساسی در ارسال مقالات به نشریات علمی و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک مقاله مرتبط با رشته تخصصی خود ارائه نماید.

روش نقد و تحلیل

تعداد واحد: ۵/۰

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۴

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: افزایش توانمندی طلاب در حوزه نقد و تحلیل در راستای هدف کلان سطح سه

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ روش نقد و تحلیل (مقاله، کتاب، پایان نامه و طرح پژوهشی)

۱. تعریف نقد و انواع آن (نقد درونی و بیرونی)

۲. اصل تقدم فهم بر نقد، نقد اصول، نقد مبانی و لوازم، نقد ادله

۳. مواجهه انضمامی و کلی ارزیاب با پژوهش

۴. نقد و ارزیابی عنوان، چکیده، بیان مسئله و مقدمه، اهداف، پیشینه و بدنه اصلی، نتیجه گیری

۵. اخلاق نقادی و ارزیابی

توضیحات: هر طلبه موظف است یک مقاله، کتاب یا پایان نامه مرتبط با رشته تخصصی خود را نقد و تحلیل نموده و گزارشی از آن ارائه نماید.

عناوین جامع رشته مدرسی ادبیات عرب

سال سوم		سال دوم		سال اول		نیمسال اول	
واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس		
۲	اصول و فنون تدریس	۳	فقه (۳)	۳	فقه (۱)	نیمسال اول	
۲	متون درسی (۱)	۲	اصول فقه (۳)	۲	اصول فقه (۱)		
۲	فقه اللغه	۴	نحو تکمیلی (۳)	۴	نحو تکمیلی (۱)		
۲	مدیریت و برنامه ریزی آموزشی	۲	تکنو لوژی آموزشی	۴	صرف تکمیلی		
۳	بلاغت تکمیلی (۲)	۲	روانشناسی تربیتی	۱	منبع شناسی		
۲	متون ادبی جدید	۲	تاریخ ادبیات عرب (۱)	۲	اخلاق مدرسی		
۱	تجزیه و ترکیب (۴)	۱	تجزیه و ترکیب (۲)				
۲	عقاید خاصه شیعه (۱)						
۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد		
۲	متون درسی (۲)	۳	فقه (۴)	۳	فقه (۲)		نیمسال دوم
۲	تفسیر قرآن (۱)	۲	اصول فقه (۴)	۲	اصول فقه (۲)		
۲	نقد ادبی	۴	نحو تکمیلی (۴)	۴	نحو تکمیلی (۲)		
۲	اعجاز ادبی قرآن کریم	۳	بلاغت تکمیلی (۱)	۲	تعلیم و تربیت اسلامی		
۲	عقاید خاصه شیعه (۲)	۱	تجزیه و ترکیب (۳)	۱	تجزیه و ترکیب (۱)		
۲	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۲	تاریخ ادبیات عرب (۲)	۲	اصول و فنون ترجمه		
۱	تحلیل ادبی صحیفه سجادیه	./۵	فیش نویسی و پردازش اطلاعات	۱	سنجش و ارزشیابی		
۱	تحلیل ادبی نهج البلاغه	./۵	شیوه تدوین پایان نامه	./۵	مساله یابی و منبع یابی		
۱	اعراب القرآن			./۵	طرحنامه نویسی		
۲	تفسیر قرآن (۲)						
./۵	مقاله نویسی						
./۵	روش نقد و تحلیل						
۱۸	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد		